

Taxa postală
plătite în num.
No. 224.716 929.

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj-Kolozsvár, Strada
Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 10.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Kül-
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félévre 6, egészévre 10 dollár. Hirdet-
ések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Ára 5 lej

Péntek, 1932 aug. 12.

5692. ÉV
AB 10.

XV. ÉVF.
182. SZÁM

Éljen Cuza

Amikor Cuza tegnap este elégikusan elbucszott a korelnöki székől, Vaida Sándor felugrott miniszterelnöki helyéről és spontán lelkesedéssel elkialította magát:

— Eljen Cuza!
A többségi képviselők kórusban ismételték a miniszterelnöki jelszót és felállva tapsolták a kitünő korelnököt. A kitünő korelnököt, aki még meg sem rázta a csengőjét, amikor fiacskája az ifjabb Cuza egyszerűen leprának becézte a zsidóságot.

Vajon ezért éljenezte őt Vajda? Vagy egyszerűen Cuzának szólott a lelkesedés? Avagy csak azért tapsolták olyan lelkesen, mert olyan vén, hogy korelnök lett belőle?

De hiszen a vénség csak nem érdem? Különösen akkor nem, ha valaki, mint Cuza ugy bemooskolja az öreg kor indokait, vagy indokolatlan romantikáját.

Elég baj, hogy az évek számában egyetlen képviselő sem mulhatja felül Cuzát és így a kamara kénytelen eltérni őt a korelnöki székben.

De éljenezni igazán fölösleges volt.

Cuza professzor játszik

Ma már nem titok, Cuza professzor Hitlerrel egy fronton harcol a békeszerződések revíziójáért. Sőt, ha alaposabban utána nézünk: ebben a tekintetben is intranzigensebb di-
cső németországi kollegájánál.

Hitler nem akar tudni a danzingi korridorról, Sziléziaát követeli és ragaszkodik a gyarmatokhoz. Egy szóval halált kiált a versaillesi szerződésre.

Cuza ugyanígy beszél Trianonnal szemben.

A kormánylap felszólította a minap Cuzát az „oláh revizionisták” vezérént, hogy tisztázza: mihez is akar ő Trianonnal kezdeni?

A professzor tisztázta. Azért harcol Trianon ellen, mert reméli, hogy így Románia nemcsak a jelenlegi határait tarthatja meg, de újabb területeket is magába kebelezhet.

Cuza hazafisága ezek szerint minden vitán felül áll.

A bukaresti sajtó különösképpen mégsem követi Cuzát, Ellenkezőleg. Nagyon vesélyesnek tartja a trianoni szerződéssel való játékot.

Cuza viszont nem akar tudni a veszedelmekről. Neki tetszik ez a játék. Öreg ember már, akiben érvényesülnek a gyermeki visszaemlékezések. És az unokái helyett Trianonnal és antiszemitizmussal játszik.

Thomas Mann cikke

A szegény, a nemes harag, a megvetés és az ősi német kritikai szellem szava csendül ki abból a cikkből, amelyet Thomas Mann, a fajtisztá nemet, a modern német literatúra legnemesebb géniusza írt a náci ellen.

Abban a fertőben, melyben ma Németország tizenhárommillió lakosa terdíg gázol, — ez a cikk úgy hat, mint fátyla a viharban, mint sülyedő hajón a rádiótiszt segélykérő jele.

A legjellemzőbb és egyben legörvendőtebb megállapítás ebben a cikkben az, hogy a magát fajtisztának és mindenek fölött németnek hirdető náci-mozgalom minden, csak éppen nem német. Mint ahogyan a fegyház-mentalitás, az utonlásra való hajlam és a gyógyíthatatlan korlátoltság egyetlen nemzetnek sem lehet domináns faji tulajdonsága, hanem csupán egy nemzet töredékének, amely a kultúra magaslatai felé vivő uton lemaradt és alacsonyabbrendűségi érzésétől gyötörtette, lázadást szít minden ellen, ami szűk, állati horizontját zavarja.

Hogy Németországot nem szabad és főleg nem lehet azonosítani Hitlerrel és Hitler zsoldosaival, annak Thomas Mann cikke a legékesebb bizonyítéka. S egyben ez a cikk bizonyítja annak is, hogy milyen éles és perdöntő különbség van a nyilván batorsága és a valóban bátrak batorsága között.

Az új Vaida kormány letette az esküt

Mihalache, Mirto, Madgearu és Popovici az új miniszterek, Potârca, Perleteanu és Lugoseanu pedig kimaradtak az új Vaida kormányból

A beszarábiaiak nem vállaltak tárcát az új Vaida-kabinetben

BUCURESTI-BUKAREST, augusztus 11. A nemzeti parasztpárt elnöki tanácsa ma délelőtt nem ült össze, a kormány alakítása körül külön tárgyalások folytak az érdekeltek között. Háromnegyed 1-kor megjelent a királyi palotában Vaida és bemutatta kormányának ústáját, amit a király elfogadott. Vaida ezután a miniszterelnökségre ment, ahol elkészítették az új miniszterek kinevező dekrétumait, majd 2 órakor a kormány tagjai letették az esküt az uralkodó előtt.

Az új kormány tagjai a következők:

- Miniszterelnök és külügy: Vaida Voerod,*
- belügy: Mihalache,*
- pénzügy: Mironescu,*
- igazságügy: Popovici Mihály,*
- ipar és kereskedelem: Madgearu,*
- munka és népjólét: D. R. Ioanitecu,*
- közoktatásügy és kultusz: Gusti,*
- földművelésügy: Voicu Nitescu,*
- hadügy: Samsonovici tábornok, az eddigi vezérkari főnök,*
- közlekedésügy és közmunkaügy: Mirto,*
- tárcanélküli miniszter: Hatieganu Emil.*
- Alminiszterek lettek: miniszterelnökség és sajtó: Tilen,*
- külügy: Gafencu,*
- belügy: Colinescu és Pop Ioan,*
- pénzügy: Crisan,*
- kisebbségi: Brandsch,*
- földművelésügy: Serban és Ghelmegeanu,*
- kultusz: Coltor és aviatikai: Irimescu.*

Az eskütétel után az uralkodó buzdító szavakat intézett a kormányhoz, amelynek nevében Vaida válaszolt.

A kormány a királyi palota előtt összegyűlt tömeg lelkes órációi közepe távozott a királyi palotából.

Az új kormány ma délután bemutatkozik a kamarának és felolvassa kormányprogramját.

Az Adeverul szerint Pan Halipa nem lehet tagja a kormánynak, mert a beszarábiaiak önálló tárcát követeltek és miután azt nem kapták meg, Halipa nem vállalt tárcanélküli miniszterséget.

„Én nem akartam sem a magyar nemestől, sem a zsidóktól kikoldulni a prémiumot”

Bucuresti, augusztus 11. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi sajtóban érdekes polemia folyik, amelynek előzményei még a Iorga-parlamentre nyulnak vissza. Annakidején nagy meglepetést keltett, hogy a liberálisok választási kartellre léptek a diktatorikus jellegű és alkotmányellenesen kinevezett szakértőkormányával. Duca és alvezérei előbb titokban, majd a nyilvánosság előtt is azt híresztelték, hogy csak az uralkodó egyenes felkérésére nyujtották támogatásukat a szakértőkormányának.

folja ezt a verziót. Ellenkezőleg, — írja a volt miniszterelnök — én voltam az, aki ezt a kartell szorgalmazta. Amikor az uralkodó Temesváron járt, visszajövet az udvari vonatban beszélgettünk a választás kimenetelének eshetőségéről. És minthogy én nem voltam hajlandó a prémiumot sem a magyar nemestől, sem a zsidóktól, sem a bolgároktól kikoldulni, felvettem a liberálisokkal való kartell eszméjét. Az uralkodó csak nehezen és napok mulva adta hozzájárulását a kartellhez.

Iorga most meglepetésszerűen megcá-

Hitler bandái csak felfegyverzetten, a sötétben bujkálva és lesből mernek megtámadni védtelen embereket, míg a felfegyverzett ellenféllel szemben csak gyáva megfutamodásra képesek.

Ezzel szemben áll egy csöndes, visszavonult életet élő, a hírnév minden előnyében részesedő íróember, aki néhány társával együtt fegyvertelenül, kitéve magát a náci-csöcselék terrorjának, — lelkiismeretének parancsa alatt — felmeri emelni szavát ama szegyeteljes cselekmények ellen, melyek által az egész német kultúrát, a szellem és a becsület világát látja veszélyeztetve.

Pedig Thomas Mann is beállhatna ama konklusó német „intellektuelek” táborába, akik, miután kétesértékű szellemi tevé-

kenységükkel nem tudtak komoly sikereket elérni, most egy prononszirozott politikai csöcselék uszályába kapaszkodva akarják megostromolni a halhatatlanság várát, helyesebben az anyagi érvényesülés kasszáit.

Thomas Mann csatlakozása a náci-mozgalomhoz olyan erkölcsi glória volna a hitleri brigantinizmus csapzott homlokán, amely szinte ellenállhatatlan erkölcsi érfedezetet biztosítana a náci-mozgalom erkölcsi és szellemi jancsibankóinak. Eppen ezért érdemli meg Thomas Mann, a nagy német író, hogy a kultur-emberiség megkülönböztetett tisztelete szálljon felé; ama lelkiismeretes lelkeké, akik ma Németország felé aggódva és szegyenkezve vetik tekintetüket.

VILAG TÖKRE

Bretagne

Már Franciaországban is... Nem tulságosan meglepő és voltak sokan, akik már tíz évvel ezelőtt megjósolták, hogy a nacionalizmus még a legnagyobb és legerősebb népeknek is kellemetlenségeket fog okozni. Tehát Franciaországban is megkezdődött. Tegnap felrobbantották azt az emlékművet, amely Bretagne meghódolását hirdette. A bretonok tehát pokolgéppel emlékeznek arra, hogy valaha önálló nép voltak és a Bretagne, amelynek már a hivatalos neve is több mint száz esztendeje elmerült, külön ország.

Ezt bizony nem is igen tudtuk, a franciák pedig az utolsó breton lázadás óta tökéletesen megfeledeztek. Bretagne utolsóur Napoleon idején lázongott és a hivatalos történetírás hajlandó volt elhinni és így el is tudta hitetni, hogy a bretonok csak azért lázadtak fel, mert nem Szent Lajos véreből való királyt ült a francia trónon. A breton parasztek valóban a liliosom zászlók alatt harcoltak. De azért harcoltak, mert nemzedékről nemzedékre szállt az emlékezés Bretagneban, amelyet sötét földnek is neveznek, hogy a francia az ellenség.

Bretagne, a sötét föld, még ma is kicsit a középkorban él. Nem arra gondolunk, hogy vallásos, pedig az enciklopédisták, a szankülottok és a harmadik köztársaság radikálisai úgy magyarázzák, hogy azért sötét föld, mert a nacionalizmus világossága nem tud behatolni sem Bretagne erdeibe, sem népének a lelkébe. Középkori, mert elzárkózott és mert patriarhalis. Az urai akik már rég nem gazdagok és rég nem hatalmasok, ma is urak. Ez a középkor, amely hisz egyes családok itentől elhivatottságában és kiválasztottságában. Igazán középkori azonban, mert nem tűr meg idegent. És idegen mindenki, akinek az atyafisága nem a Bretagneból való. Az atyafiság még a régi törzsszerkezet, a clanrendszer, amely Európában csak Albániában és talán még Skócia hegyvidékén van meg. Es mindezekon felül a származás, a fajta, a nyelv.

A bretagnei nem francia. Származása, faja és nyelve nem francia. Az őslakók kelták voltak, rokonaik az irek és nem a germán gallok. És itt még lehet fajról, fajtisztaságról beszélni, mert ez a nép alig keveredett. Elzárkózottsága megóvta a fajkeveredéstől és hódító soha nem volt a földjén, tehát az erős zakos keveredés, az az analgnai záció, amely gallból, frankból, latinból, normannból végül összekovácsolta a franciát, itt hiányzott.

A nyelve nem tájszólás, külön nyelv. A párizsi nem érti meg a samnalóit és kevésbé érti meg, mint a rajnamenti német a hollandot. A két nyelv között nagyobb a különbség, mert hiszen a rajnamenti német nyelve, a holland nyelv egy töből fakadt. A bretagnei nyelv alapja pedig kelta.

És végül itt van a történelem. Valaki azt mondta, hogy kevesebb háborúság volna az emberek között, ha nem tudnának emlékezni. A történelem emlékezős. A bretonok nagyon jól tudnak emlékezni. Nagyon jó memóriájuk van. A bourbonok alatt mindig visszaemlékeztek a Bretagne függetlenségére. Előjogaik voltak és ezek az előjogok megőrizték az állami lét gondolatát. A breton feudális ur nem volt a francia király szolgája. Amikor az abszolútizmus kialakulása idején a régensség alatt a Bretagne előjogait akarták megnyirbálni a bretagnei feudális urak, a francia korona ellenségeivel szövetekez-

...ndáját meg
be őket a
berálisokkal
ról törté-
módszerei
en választó
állítani.
s incidense-
scu, — nem
esendört ál-
ék be azt a
egymás el-
ör önök is
vult, 3 mi-
sen rendki-
net eredmé-
zéki pártok
mondja meg,
élyik párté.
felemelését
dójának el-
onfelosztást.
olyasmit,
anifestuma
ában, Mold-
ázalékok ka-
a legtöbb
unisták az
el a leg-
ül bebizo-
észein volt
hol voltak
is: Önök a
aptak, mint
csináltak.
lyben pénz-
gy a parla-
kivánságát
ő törvénye-
ok a törvé-
folytak le.
intetben le-
és utasítsa
ját.
u beszédét.
ogy az ősz
de hátra
asztását fe-
se. Az ülést
sálja a sto-
umot
lamenti bi-
bizottsági
a bizottság
ok felosztá-
helyesnek
ási bizott-
t, amely a
usainak ér-
nadik man-
pitotta meg
a Zsidó
t:
teklarációja
s 22-én be-
választási
andátumok
ez a szét-
n és szöve-
ént törté-
dátumot a
ott leadott
ez a Zsidó
ánnyal a
észesíteni a
a Radauti
a törvény
kalmazását
rt, hogy a
nkít sem ki-
egy jogi
etálását ki-
szavazást
ényeként a
B ellenében
ág javasl-
jelentette
hát dr. Pi-
er, dr. Mar-
és dr. Misu
...kiadó Rt.
da Baron L.
telefon 9-77.

tek és inkább a vérpadot választották, mint a meghódolást. A parasztaik pedig megverekedtek a királyi csapatokkal, nem uraik, hanem a Bretagne védelmében.

Nem egészen mosolyogni való dolog, hogy felrobbantották azt a szobrot, amely azt a jelenetet örökíti meg, amikor az utolsó bretagnei uralkodó, Bretagnei Anna meghódol urának, a francia királynak. Ez a tiltakozás, szent igaz, jó néhány száz esztendővel elkésett. De az már nagyon kevésbé mosolyogni való, hogy néhány száz esztendő után még mindig van tiltakozás.

Mert ez azt jelenti, hogy ennyi száz esztendő után még mindig van breton nacionalizmus. Ugy is lehetne mondani, hogy megint van breton nacionalizmus.

Ezen semmi csodálkozni való nincsen. Korunk a nacionalizmus korszaka és nem csak az elnyomott népek, hanem a halott népek is feltámadnak. Az esztek, a lettek jobban eltűntek és régebben elvesztették népi önállóságukat, mint a bretonok és most államaik vannak. Az irek elfelejtették a nyelvüket, egész Írországnak csak egy kis szigeten beszélnek az ir nyelvet és Írország most tépi el az utolsó gyenge szálát is, amely még Angliához fűzi. A csehnek háromszáz esztendőig, a lengyeleknek százötven esztendőig idegen uraik voltak és ma megint szabad népek. Az erdélyi szászok, a germán életből kis ágacska, hétszáz esztendő után ma erősebben és tudatosabban érzik németiségüket, mint valaha.

A nacionalizmus korát éljük, ami a nemzetek individualizmusa. Már most nagy kérdés, hogy a kis nemzeteknek van-e joguk az individuális léthez, vagy sem?

A jog bizonyára mellettük van. Nem az írott jog. De a jog kérdésénél fontosabb, hogy Európa és az európai kultúra, az európai gazdasági élet kibírja-e a további széttagozódást. Az élet nem a jog, hanem a megélés kérdése. És a jogot fel kell áldozni, ha a megélésről van szó.

A nacionalizmus korából vissza kell találni az európai szolidaritás gondolatához. Misként minden szétesik és minden elpusztul.

Pályázati hirdetés

A tárgy-muresi izr. hitközség kiegészítő imaháza a nagyünnepre egy valóságos jóhangot keres. Fizetés meggyezés szerint. Utiköltségre csak meghívottak tarthatnak igényt. Ajánlatok aug. 31-ig küldendők Strada General Grigorescu 22. címre.

Tg-Mures, 1932. aug. 1.

Templomgondnokság.

MAKSAY A.

Villany- és vízvezeték-szerelési vállalat Cluj, P. M. Viteazul (Széchenyi-tér) 10.

Mindenemű szerelési munkát a legjutányosabban vállal. Terveket és árajánlatokat díjmentesen készít.

Gyárosok, kereskedők, iparosok figyelmébe!

Kénvirág	Schellack
Kénlap	Dextrin
Bárium-sulfid	Humidgeny
Stearin	Gummi arabicum
Japánviasz	Gummi tragant
Carnaubaviasz	Anilinfestékek
Balzsamterpentin	Anilinfestékek
Wasserstoff-superoxid	Porfestékek
(Hidrogén)	Lackok (spritz)
Sósav	Tovatta-Uzsokeñes
Kénsav (füstölő)	Gyanta
Denaturáltszesz	Növényolaj
Photo vegyszerek	Ételolaj
Laboratóriumi preparátok	Cserzőanyagok
	Chrómók

Calcium carbonicum precipitatum orig. 50 és 100 kgs. zsákban rendkívül olcsón

és az összes technikai vegyszerek közvetlen importja

Ullmann József & Fia Oradea, telefon 677.

A csehszlovákiai „Volkssport“-mozgalom hét vádlottja a brünni büntetőbíró előtt

A „Volkssport“ vezeterei Csehszlovákiában erőszakosan akarták előkészíteni Hitler „harmadik birodalmát“

Hogyan szervezkedtek Hitler csehszlovák ágensei

Brünn, augusztus 11. A csehszlovákiai horogkeresztűs bűnügyét ma kezdte tárgyalni a brünni büntetőbíró, melynek tárgyalótermét teljesen megtöltötte az ország minden részéből megjelent közönség. Az újságírók részére fenntartott pad sorok ugyancsak szüntől megtelek, mert a külföldi sajtó ugyancsak hatalmas számban megjelent újságírókkal képviseltette magát. A büntetőbíró katonai szakértője Hrabovský vezérkari tábornok és Kopačka vezérkari őrnagy. A tárgyalást vezető elnök 9 órakor megállapítja, hogy a „Volkssport“ és „Studentbund“ néven működő csehszlovákiai német nemzeti szocialista munkásszervezetek ügyét eredetileg a prágai büntetőbírósnak kellett volna letárgyalnia, a legfelsőbb bíróság azonban helyt adott a vádlottak védőinek ama kívánságának, hogy

a bűnügy letárgyalására a brünni kerületi büntetőbíróhoz delegálja.

Ennek alapján az ügyet a Kerndl felsőbb bírósági tanácsból, Dolecek és dr. Loskot bírósági tanácsokból álló bíróság tárgyalja, melyben a vádat Dvoráček államügyész képviseli. A vádlottak Petermichle Sándor 25 éves égeri lakos, a prágai német technika hallgatója, Haider Rudolf mérnök, a prágai német technika asszisztense, Paliega Frigyes 24 éves brantici diák, Donnhäuser Péter 30 éves dvory-i tanító, Schwab Antal 20 éves litomerici diák, Illing Pál 28 éves mérnök és Metzner Adolf 22 éves prágai diák, akiket azzal vádolnak, hogy

1930 és 1932 közti időben Prágában, Aussigban és Csehország más városaiban közvéleményes cselekményeket készítettek elő a célból összeköttetésbe léptek több külföldi szervezettel,

ahonnan különböző utasítást kaptak, melynek alapján a szervezetek tagjait fegyverhasználatra tanították és ezáltal a köztársaság védelmére kelt törvény 2-ik szakaszába ütköző bűncselekményt követtek el. A vádirat többek között a következőket tartalmazza:

A német nemzeti szocialista szervezetek tényleges és főcélját nyíltan lefektette a párt egyik vezetője, Jung képviselő, aki a „Kleiner Katechismus der Sudetendeutsche Nationalsozialisten“ című könyvében

a szervezet végcélját „Csehszlovákiának a középeurópai államok alakulatába való becsatlósításában“ jelölte meg.

A „középeurópai államok alakulata“ — mint ismeretes — nem egyéb, mint Németország, Ausztria és minden németlakta terület egyesítése, amit röviden „német nemzeti birodalommal“ vagy „harmadik birodalommal“

jelöltek meg. A nemzeti szocialisták programja ezek szerint teljesen fedi a német hitleristák igyekezetét, amely az új államrend bevezetése, illetve a hatalom megkaparintása után

az „összefűzés felszabadítását és a nagynémet birodalom megalakítását“ tűzte ki céljaul.

Céljaik elérésére a hitleristák, illetve a német nemzeti szocialisták a német birodalom területén minden eszközt igénybevesznek, az erőszakot sem vetik meg és ezt bizonyítja az a katonai szervezkedés, amely Németországban lábra kapott és amely azt eredményezte, hogy a katonai alakulatok,

a rohamcsapatok Németországban ma már sokkal nagyobb számúval rendelkeznek, mint maga a német birodalmi hadsereg. A „Volkssport“ ugyancsak ezt a mintát vette alapul és ennek előírásai szerint szervezte meg tagjait.

A csehszlovákia; német nemzeti szocialisták szervezete katonai kiképzésben részesítette tagjait, külön egyenruhát vezetett be, a vezéreknek rangjelzéseket juttatott,

a troppai központi szervezet pedig a felfegyverzés feladatát végezte.

A „Volkssport“ tagjai szigorú katonai fegyelmnek voltak alávetve, a parancsnokok jogait és kötelezéseit külön előírások, az úgynevezett „Strafrechte“ és „Dienstvorschrift“ szabályozta, amelyek teljesen a német hadsereg szolgálati előírásán épültek fel. A „Volkssport“ vezénylése tisztára katonai volt, az egyesület a rendes gyakorlatokon kívül harci gyakorlatokat rendezett és ezekenl ugyancsak a német hadsereg módszereit követték.

A „Volkssport“ életében különös figyelmet és súlyt helyeztek a közvetítő és futárszolgálatra.

A gyakorlatozást rendszerint a főparancsnok vezette és a gyakorlatozás befejezése után politikai vitát rendeztek. A gyakorlatokon kézigranátok és bombák vetésében képezték ki a tagokat és ezeken a rendszerint éjjel tartott gyakorlatokon a kézigranátot modellel helyettesítették.

A tagok kötelesek voltak éleslövészetben is kellő gyakorlatot szerezni. A „Volkssport“ tagjairól közös listát készítettek és a lefoglalt írásbeli anyagból kitűnt, hogy a csehszlovákiai nemzeti szocialisták

Hogyan élnek az európaiak Kinában?

Kinában még virágzik a céh-rendszer

Husz mocskos koldust vezényelnek ki a szolidaritás ellen vétő kereskedő üzletébe

Sanghai, aug. 11. Az európai ember számára, aki először jár Kelet-Ázsiában, Hongkong nyújtja a legtokéletesebb fogalmat Kináról.

Hongkongban a társadalmi helyzet szorosan összefügg a „földrajzi“ elhelyezkedéssel. Aki az átlagemberek közé tartozik, az Peak városnegyedben üti fel a sátorfát. Kisebb kereskedő, vagy jómódú iparos felesége a Kane-Road kerületben keres magának helyet. Ez a városrész Hongkong központjától mintegy 20 kilométernyire esik.

De akárki legyen is az, ugy elsősorban laknia kell valahol. Első és legfontosabb teendő Ázsiában az, hogy szolgásgereget kell fogadni. Aki Hongkongban háztartási alkalmazottakat keres, nem a cselédszerzőhöz vagy munkaközvetítő hivatalhoz fordul, ilyesmi nincs Sanghaiban sem, hanem

a „céh“-hez, az évezredes multu, kifogástalanul működő, kínai intézményhez,

amelyet legáltalában az európai gazdasági vagy kereskedelmi egyesületekkel hasonlíthatunk össze.

A céhek Kinában mindenhatók. Tagjaiktól teljes engedelmséget követelnek meg és akárhányszor a legkülönösebb eszközökhöz folyamodnak, hogy elveiknek érvényt szerezzenek. Ha valamelyik kereskedő vagy iparos portékájának vagy készítményeinek olcsóbb áraival károsítja meg társait, a céh azonnal összeköttetésbe lép a hongkogi koldusszervezettel, amely a céh utasítására husz mocskos, kiütéses koldust vezényel a kari összetartás ellen vétő kereskedő üzletébe. A koldusok körülállják az üzletet, vagy a bódét és pusztá jelenlétükkel elriasztják a vevőket, aki — akár benszültöttek, akár európaiak, — a visszatartó csoport látára messzire elkerülnek a bojkottra ítélt üzletembert.

A helyi viszonyokkal járatos, idősebb kínai közvetítő rendszerint a „főnast“, vagy „első számú szolgát“, mert ő a legfontosabb tagja a személyzetnek. Amint a főszolga beszegődött, szeretetreméltó módon megvitattja a háziasszonnyal, hány

szervezetei tulajdonképpen a hitlerista rohamcsapatok sejtjét képezték.

A lefoglalt bizonyítékok arról is tanúságot tesznek, hogy a csehszlovákiai nemzeti szocialista alakulatok oly messzemenő kiképzést nyertek, hogy a Hitler-püccs bekövetkeztének pillanatában alkalmasak lettek volna aktív közbelépésre. A „Volkssport“ központja Fulnekből volt és annak vezetője Schubert képviselő volt, aki egyuttal a morva-sziléziai országos parancsnokságot is vállalta. Prágában úgynevezett „Studentenbundot“ alakítottak, melynek vezetője Metzner volt. A „Volkssport“ és „Studentenbund“ Vinohradyban klubhelyiséget béreltek, ahol rendszeres tanácskozásokat és üléseket rendeztek. A vádirat ezután az egyes vádlottak szerepeit ismerteti és kiemeli, hogy

a csehszlovákiai nemzeti szocialista alakulatok állandó összeköttetésben voltak a német birodalmi szövetségekkel,

amit az is bizonyít, hogy Metzner a hitleristák drezdai parancsnokával, Rosigal is kapcsolatokat tartott fenn. A vádirat ezenkívül megállapítja, hogy a csehszlovákiai nemzeti szocialisták, a „Volkssport“ és a „Studentenbund“ tevékenysége az előkészítési határait túlhaladta és már az államra nézve rendkívül veszélyt rejtgetett. Az említett szervezetek célja az volt, hogy

a hitlerista „harmadik birodalmat“ megvalósítsa, Csehszlovákia egyes területeit a német birodalomhoz kapcsolja,

Ennek következtében a vádlottak teljes mértékben felelnek az említett alakulatokban kifejtett tevékenységükért. Ezután megkezdtek a vádlottak kihallgatását.

A jasi házgalóbiroja K... ról kezdte a nyekében So ment szabad utasítására rocai esendő be, hogy a l... lén a kato információik hogy Sonner dultak Soros dos megye k... vennyole óra kellett volna nak. Ezzel a Sorocból gári, sem a landók tudni ról. A hozzá hatóságokho neví beszar a két zsidó zatosság fed ziók szerint rettenetesen litasuk lehet szerint viszo közben lelöt

A baromfiszállító, a mészáros, a kereskedő is kénytelen „jutalékok“ adni a főszolgának, aki hozzá jár bevásárolni.

Mivel tölti napját az európai, ha a cselédkérdést megoldotta és a háztartás már üzemben van? Rendszerint így: fürdés és reggeli után a szolgazemélyzet megkapja utasításait a következő tizenkét órára. A háziasszony odahaza végzi hivatását, a férj hivatalába megy. Ez volna a szabály, de az élet nemcsak munkából áll, hanem szórakozásból is. Hongkong pedig nem London vagy Berlin, az európai embernek az üzleti elfoglaltságon kívül van bőven szabad ideje. A napi program tehát így alakulhat:

Barátainkkal villásreggelire mehetünk, vagy hajókirándulásra, vagy pedig a nagy modern szállodák valamelyikében találkozunk ismerőseinkkel. Ebéd után az elengedhetetlen pihenő következik. Négy óra a teázás ideje. Azután teniszrehetünk, vagy motorcsónokon felkereshetjük a különböző tengerparti furdőhelyeket Hongkong közelében. Az éghajlat olyan kedvező, hogy szinte egész éven át kellemesen fürdőhetünk a tengerben. Sanghai nemzetközibb, mint Hongkong. Itt igen sok európai nemzet van képviselve különböző kolóniákban. A nemzetközi letlelepülésekkel közvetlenül határos a magas falal körülvevett kínai város, amelyek lakói többnyire ma is épen úgy élnek, mint 3000 esztendővel ezelőtt. A „fehér ördögökkel“ — így nevezzük az idegenfajú embereket — egyáltalában nem törődnek. Csak a legifjabb kínai nemzedék vetemedik néha arra, hogy a kabarékba járjon és Sanghai éjszakai életében résztvegyen.

Még

A nemzeti

Bucuresti-B Uj Kelet tud karesti jelent mertettük a megrendítő t Gutmann Mő Heinz Zalme Dnyeszter pa ben kőbánya Valaki névte lenük, azzal a szolgálatában éjjelenként f... só parton lév feljelentés el román határ sítására letar nek büne az názásával sz kenyerüket. bevallani a örök irtozate 10-től julius sen ez az elő inkvizíció, ar helő bizonyít tatottak elle végén jónak hadbírószágot

A jasi házgalóbiroja K... ról kezdte a nyekében So ment szabad utasítására rocai esendő be, hogy a l... lén a kato információik hogy Sonner dultak Soros dos megye k... vennyole óra kellett volna nak. Ezzel a Sorocból gári, sem a landók tudni ról. A hozzá hatóságokho neví beszar a két zsidó zatosság fed ziók szerint rettenetesen litasuk lehet szerint viszo közben lelöt

A beszará napra fokoz lommal vári szoló híreke tek minden között inter rábiai tárcat intervenció amikor az nem volt is kormányhüs eszébe kétsé ált Calinesc minisztérium vizsgálatot mánypartí lalkozott a eltűnésének hogy a eso interpelláni tert. Az inte előzetesen cíó szövegét ra adandó v

Akar- blo

gobelinnek, függőnytartó

Ok Ugyanott kaphatók, Cl pos mellett.

Még mindig semmi hír Mészner Dávid és Gutmann Mór sorocai zsidó kereskedők sorsáról

A nemzeti parasztpárt beszarábiai szárnya ellenébe vonult és a két zsidó kereskedő eltűnését használja fel az első kormányellenes attackra

Bucuresti-Bukarest, augusztus 11. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap számunkban bukaresti jelentés alapján már röviden ismertettük a négy balti zsidó kereskedő megrendítő tragédiáját. Mészner Dávid, Gutmann Mór, Sonnenstein Samu és Heinz Zalmen Soroca megyében a Dnyeszter partján fekvő Cosenti községben kőbányát béreltek és aknáztak ki. Valaki névtelen feljelentést adott be ellenük, azzal vádolva meg őket, a szovjet szolgálatában állanak és a kőbányában éjjelenként fénycsövekkel értekeztek a tulsó parton lévő orosz határőrökkel. Ez a feljelentés elegendő volt ahhoz, hogy a román határőrség Gajca kapitány utasítására letartóztassa a négy zsidót, akiknek büne az volt, hogy a kőbánya kiaknázásával szerették volna megkeresni a kenyerüket. Miután egyebet nem tudtak bevallani a hatóságok előtt sem, a határőrök irtózatosan elverték őket. Junius 10-től július végéig tartott törvényellenesen ez az előzetes vizsgálatnak nevezett inkvizíció, amely azonban semmilyen terhelő bizonyítékot nem tudott a letartóztatottak ellen produkálni. Végre július végén jónak látták a határőrök a jasi hadbírósgát leértesíteni.

„Utának indítják“ a két zsidó kereskedőt

A jasi hadbírósg egyik katonai vizsgálóbírója kiszállt a helyszínre és először kezdte a nyomozást. Ennek eredményeként Sonnenstein és Heinz Zalmen szabadlábra helyezték. A jasi tiszt utasítására Mészner és Gutmann a sorocai esendörök után indították Baltibe, hogy a két kereskedő illetőségi helyén a katonai hatóságok kiegészítsék információikat. Két hete volt annak, hogy Sonnenstein és Heinz Zalmen elindultak Sorocából Baltibe. Két szomszédos megye központjában lévő, negyvennyolc óra alatt még gyalog is meg kellett volna már érkeznie az expedíciónak. Ezzel szemben a helyzet az, hogy a Sorocából való elindulás óta sem a polgári, sem a katonai hatóságok nem hajlandók tudni Mészner és Gutmann sorsáról. A hozzátartozók hiába fordultak a hatóságokhoz, hiába vették igénybe jónévű beszarábiai ügyvéd közbenjárását, a két zsidó kereskedő sorsát teljes titokzatosság fedi a mai napig is. Egyes verziók szerint Mészner és Gutmannt oly rettenetesen elverték, hogy tovább szállításuk lehetetlenné vált. Más verziók szerint viszont a két zsidó kereskedőt útközben lelőtték.

Minden el van rendezve

A beszarábiai zsidó lakosság napról napra fokozott nyugtalansággal és izgalommal várja Mésznerrel és Gutmannról szóló híreket. A hozzátartozók igyekeztek minden követ megmozgatni. Többek között interviuáltak Pan Halipa beszarábiai tárcanélküli miniszterrel is. Ez az intervenció még abban az időben történt, amikor az új kormány összetétele még nem volt ismeretes és a beszarábiaiak kormányhűségét senkinek sem jutott eszébe kétségbevonni. Halipa interviuált Calinescu belügyi alminiszterrel, a minisztérium tényleges vezetőjével, aki vizsgálatot rendelt el. A beszarábiai kormánypart parlamenterek tanácsa is foglalkozott a két zsidó kereskedő titokzatos eltűnésének kérdésével. Elhatározták, hogy a csoport egyik tagja meg fogja interpellálni Calinescu belügyi alminisztert. Az interpelláló s az alminiszter már előzetesen megállapodtak az interpelláció szövegében és az alminiszternek arra adandó válaszában. Minden el volt te-

hát előzetesen rendezve ahhoz, hogy a két kereskedő eltűnésének ügyéből ne legyen parlamenti botrány s hogy az interpelláló minden további nélkül tudomásul vegye a minisztérium válaszát. A politikai helyzet nem kedvezett a Mészner Dáviddal és Gutmann Mórral történt brutális törvénysértés körülményeinek tisztázásához.

A beszarábiai kormánypart összevész a központtal

Közben a kormány és a nemzeti parasztpárt beszarábiai parlamenterei között elhidegült a viszony. A beszarábiai ak fentemlített tanácskozásán ugyanis felmerült a kérdés, hogyan legyen képviselve a kormánypart beszarábiai szárnya a kormányban. A felszólalók kijelentették, hogy nincsenek megelégedve Pan

Halipa tárcanélküli miniszterségével. Hosszas vita után elhatározták, hogy a pártvezetőség elé ultimátum formájában a következő követelést terjesztik:

Mit kér a beszarábiai parasztpárt

Besarábiát két miniszter képviselje a kormányban. Az egyik valamely miniszteri tárca effektív vezetője lenne, a másik tárcanélküli miniszteri rangban, kisenévi székhellyel vezetné a beszarábiai közigazgatást. Ezenkívül maguknak követelnék a beszarábiaiak két alminiszterséget. Határozatba ment, hogy amennyiben ezt az ultimátumszerű kívánságot teljes egészében nem teljesítik, úgy a beszarábiaiak nem vesznek részt a kormányban és országuk érdekeit kizárólag a parlament tribünjéről fogják megvé-

Louguet francia képviselő sürgeti a francia kormány közbelépését Karikás érdekében

A trianoni békeszerződésbe ütközik Karikás bíróság elé állítása

Párizs, augusztus 11. Louguet francia szocialista képviselő a „Populaire“ mai számában szenzációt keltő cikkben fordult a francia kormányhoz, amelyet arra szólított fel, hogy azonnal lépjen közbe Karikásnak, a gyorsított ötös tanács előtt a legközelebbi napokban felelősségre vonandó kommunistának megmentése érdekében. Louguet képviselő cikkében rámutat arra, hogy Karikásnak bíróság elé való állítása a trianoni békeszerződés értelmében jogtalan, mert az a bűncselekmény, amiért Karikás bíróság elé állították, a Csehszlovákiának ítélt területen történt és Karikás ugyanezen békeszer-

ződés értelmében román állampolgár lett. A magyar kormány a békeszerződés aláírásával kötelezte magát, hogy a békeszerződés aláírása előtt történt bűncselekmények miatt senkit sem fog felelősségre vonni és a magyar hatóságok amint intézkedése, hogy Karikást gyorsított bíróság elé állítsák, a békeszerződés nyílt megsértését jelenti. Ez ellen pedig úgy Franciaország, mint Anglia tiltakozni fog.

Louguet képviselő — mint ismeretes — Herriot francia miniszterelnök megbízásából annakidején megjelent Budapesten, ahol tiltakozását jelentette be az

Nem mindegy,

hogyan kezeljük a hajhullást! A hajkorpázás kezdeti stádiumában végezzék rendszeres hajmosást

Egger Petrolhajszesszel és Petrol szappannal

miáltal megelőzi a haj kihullását. Ne hanyagolja el a hajkorpázás kezelését! Az Egger Petrol és Petrol szappan gyógyszerárban, drogériában és illatszertárban kapható.

deni.

A beszarábiaiak kívánságát a nemzeti parasztpárt nem teljesítette, főleg azért, mert a választáson a párt beszarábiai szárnya gyöngében szerepelt és csupán egyetlen megyében sikerült relatív többséget szereznie. Így a beszarábiai csoport ellenébe vonult és első alkalomként a két zsidó kereskedő eltűnését fogják a kormány elleni támadásnak felhasználni. Az interpelláló beszarábiai képviselő állítólag nem lesz megelégedve Calinescu alminiszter előre megbeszélte válaszával és követelni fogja, hogy a kormány szigorú szankciókkal akadályozza meg a beszarábiai közigazgatás nem először előforduló iyentérszerű túlkapcsainak megismétlődését.

Nagyarányu diplomáciai pört fognak tárgyalni Berlinben

Kihallgatják a román, a japán és a spanyol követet

Berlin, augusztus 11. A berlini törvényszék egyik tanácsa előtt érdekes diplomáciai vonatkozású pört tárgyalta az elmúlt napokban.

Jelagni György orosz származású színész és Abdul Ali Khan Afschad perzsa kereskedő állottak a bírág előtt azzal a váddal terhelt, hogy információkat hamisítottak Szovjetország katonai és gazdasági viszonyairól és ezeket a Berlinben akkreditált különböző követségeknek eladták. A hamisítást Jelegin követte el, míg a perzsa az értékesítésről gondoskodott. Főképp az oroszok háborús készülődéseiről, kémszervezetéről és egyéb a külföldet különösen érdeklő információkról volt szó ezekben az „okiratokban“.

A vizsgálat során a két vádlott a terhükre rótt cselekményt beismerte. Amikor azonban főtárgyalásra került a sor, visszavonták beismert vallomásaikat.

Dr. Laserstein ügyvéd nagy bizonyítási anyagot bocsátott a bíróság rendelkezésére, amelyből szerinte kiderül, hogy a vádlottak által „szállított“ információs anyag jórészt igaz. Ami hamisítás volt, azt külföldi diplomaták rendelték, hogy a különböző országok kommunista pártjait kompromittálják vele. Tanukul megjelölte a román követet, egy japán követségi tanácsost, a spanyol követet, annak sajtóattaséját, továbbá Finnország, Itália és Jugoszlávia követeit. Az ügyvéd javasolta, hogy idézzék be tanukul Wienken prelátest, aki Afschar egyéniségéről adhat felvilágosítást, továbbá Nicolai ezredest és

Berndorff irót, akik kémügyekben adhatnak felvilágosítást. Az ügyvéd szerint ugyanis Afschar csak azért vonatta vissza a rendőrségen tett vallomását, hogy magasállású üzletfeleit védelmezze. A vádlott, amikor például a spanyol sajtóattasé számára eladta a dokumentumokat, kénytelen volt esküdni nem árulja el. A spanyol követség mindenekelőtt egy Bilbaoban élő kép-

viselőről akart dokumentumokat, hogy ezt az embert a spanyol közvélemény előtt kompromittálja.

Az ügyész kérte a tárgyalás elnapolását, hogy közben bizonyítékokat szerezzen arra az eladott dokumentumok valódiságáról és hogy a rendelők a két vádlott nem csapta be. A törvényszék helyt adott az elnapolási kérvénynek és az érdekesnek ígérkező tárgyalást szeptemberben fogják megtartani.

A kínai felkelők szövetségesei felgyújtották Mukdent

London, augusztus 11. Mukden környékén és a város közvetlen közelében kiújultak a japánok és a kínai bandák közötti harcok. A kínai felkelők szövetségesei a város egyik kerületét több ponton felgyújtották. A tüzvész, amely máris

az épületek százait hamvasztotta el, még nem sikerült lokalizálni. Japán katonai rendőrség razzizál a városban a gyanús elemek telephelyein s szakszakra menő lefegyvertetéseket eszközöl.

Perujítás a Calmette-pörben?

Berlin, augusztus 11. A „B. Z. am Mittag“ jelentése szerint a Calmette-pör védői a pör megújítását kérik. Dr. Hoffman ügyvéd Alstädter védője kéri, hogy a szérum-perben hozott ítéletet semmisítsék meg, mert alapos gyanúok forognak fenn, hogy Wibel bírósági tanácsos, a tárgyalás vezetője a tárgyalás idejében nem volt beszámítható. Dr. Hoffmann a perújítási kérelemben igazolja, hogy Wibel bírósági tanácsost a Calmette-féle

szérum-pör befejezése után azonnal elme gyógyintézetbe szállították.

Annak idején a Calmette-féle szérum-pör ez egész világon nagy érdeklődést keltett, mivel arról volt szó, hogy a kórházi kezelő orvosok felelősök-e azért, ha a tuberkulózis elleni szérumtól tömegesen halnak meg a gyermekek. A perújítás engedélyezése esetén a monstre-pör rövidesen újból tárgyalásra kerül.

Akar-e Ön művészi blondel rámát,

gobelinnek, festménynek, stb., továbbá függönytartót olcsón beszerezni?

Okvetlenül keresse fel „ROMEOT“

Ugyanott olcsón művészi festmények kaphatók. Cluj, Bolyai u. 2. Bresan kalapos mellett.

Kedvezőre fordult a cionizmus világpolitikai helyzete

A revizionisták békejobbot ígértek az exekutívének a cionista Akcióskomité gyűlésén

Richard Lichtheim kijelentette, hogy lényegesen redukálódott a revizionisták és az exekutív fellegőse közötti differencia

Feszült atmoszférát váltott ki a kormány új bevándorlási rendelete

London, augusztus 11. A cionista Akcióskomité további tárgyalásain dr. Victor Jacobson, a Cionista Világszervezet genfi megbízottja, a Népszövetség melletti cionista munkáról referált. Kifejtette, hogy ebben az esztendőben csökkentett mértékben foglalkoztatták a népszövetségi körököt a Palesztina-kérdések, miután az idén elmaradt a népszövetségi mandátum-bizottság ülészaka. A népszövetségi közgyűlés politikai bizottságának ülésén dr. Lange foglalkozott a palesztinai Zsidó Nemzeti Otthon kérdésével és energikusan követelte a zsidó néppel szemben vállalt mandatórius kötelezettségek teljesítését. Ugyanezen a gyűlésen Lengyelország delegátusa is felszólalt ebben a kérdésben és kihangsúlyozta, hogy a Zsidó Nemzeti Otthonnal kapcsolatos politika nagy jelentőséggel bír Lengyelországra, ahol több mint hárommillió zsidó él. Dr. Jacobson kifejtette, hogy az általános világpolitikai helyzet kedvező most a cionista aspirációk számára és sikerülni fog fokozottabb megértést és szimpátiát nyerni a cionista törekvések számára a politikai világban. A cionizmus kérdése újra aktuálisá válhat a világpolitikai keretekben. Végül a cionista munka felfokozását kérte dr. Jacobson és ennek megfelelő irányvonalaikat jelölt meg a politikai tevékenység számára.

Meir Berlin és Kurt Blumenfeld a cionista politikáról

Az általános vita további során rabbi Meir Berlin, a Mizrahi világszervezet elnöke szólalt fel. Hangsúlyozta, hogy Palesztinában öröndetes zsidó fellendülés tapasztalható, de különbséget kell tenni a palesztinai zsidó fejlődés és a politikai munka között. Megelégedéssel állapítja meg, hogy kedvezőbb kapcsolatok alakultak ki a Palesztina-kormány és a cionista exekutív között. Lényegében azonban pozitív eredményről nem lehet még beszélni.

Kurt Blumenfeld, a németországi cionista szervezet elnöke védelembe veszi a cionista exekutív politikáját és kifejti, hogy ez volt az egyedüli lehetséges út a mai politikai helyzetben. Mindennél fontosabb a zsidó kolonizációs munka meg erősítése, ez azonban csak megfelelő anyagi eszközökkel lehetséges. Sajnálatos állapot állapítja meg, hogy a palesztinai ipar támogatásának kérdéséből pártkérdést csinálnak. A mai viszonyok között a legsürgősebb és legfontosabb feladat az összes cionista erőök organizálása az országépítés szolgálatában.

M. M. Ussischkin, a Zsidó Nemzeti Alap elnöke megelégedéssel szögezi le, hogy Szokolov elnöki beszédében kitarított a kongresszuson, megválasztása alkalmával meghirdetett politika mellett. A zsidó erőknél a földszerezésre való koncentrációját kéri és ebben látja minden további munkának az alapját. A Vadi-Chavarith földek kérdésével foglalkozik ezután és kifejti, hogy azoknak bérbeadásánál nem elvi, hanem taktikai kérdéssről volt szó. A Keren Kajemeth igazgatói mindenestre elhárították egy bizonyos csoportnak a követelését. A KKL igazgatósága a kongresszus és az Akcióskomité határozatainak alapján áll és visszautasítja az egyes csoportok diktálásait.

Ben Gurion beszéde

Ben Gurion palesztinai munkás-vezér kifejti, hogy az exekutív nem követett új politikai utakat, de véleménye szerint más utak ma nem is jöhetnek tekintetbe, mint azok, amelyek az exekutív politikai munkájában jutottak kifejezésre. Ami a palesztinai agrár-reformokat illeti, a legjobb és leghatásosabb reform a zsidó kolonizáció felbátorítása és előmozdítása, ami áldást hoz az ország összes lakóinak számára. Az intenzív zsidó kolonizációs munka magával fogja hozni az ország újjáéledését, a földek feljavítását és ezzel sok hasznot a lakosság összes rétegeire. Palesztinában több millió zsidó számára van még hely, de konsolidálni kell az erőket, mobilizálni az

eszközöket és felfokozni a napimunkát. Meg kell erősíteni a cionista szervezetet. Üres beszéd energikus politikai akciókról szónokolni, amikor ezzel egyidejűleg megbontják a szervezet egységét. Mig a revizionisták másoktól követelik az alkotmány szövegének és szellemének megőrzését, addig jömaguk ignorálják a legkihívóbban a cionista szervezet alkotmányát. Mindegyik szónokuk ugynevezett erőteljes politikát követel. Előbb azonban több bizonyosságot kell szolgáltatniok az egység és a fegyelem mellett.

A revizionisták békejobbot nyújtanak

A politikai vita során felszólalt dr. Leo Motzkin az Akcióskomité elnöke is, aki éveken keresztül nem vett részt az Akcióskomité vitáiban. Motzkin szemrehányást tett az exekutívnek, hogy nem hívta előbb össze a Nagytiszorbizottságot, holott ennek égető aktualitása már régebben fennáll.

Általános megnyugvást keltett a revizionisták engesztelő magatartása, ami Richard Lichtheim, a revizionista unió alelnökének beszédében jutott kifejezésre. Lichtheim kifejtette, hogy a revizionisták és az exekutív felfogása közötti differencia az utóbbi időben lényegesen csökkent és az exekutív programja olyan beállítottságu, hogy minden valószínűség szerint a revizionisták támogatására is számíthat.

Az ellenzéki szónokok kritikáira az exekutív nevében Nahum Szokolov elnök, Brodetsky professzor és dr. Arlosoroff

Nincsen semmi kétség:
Sem a „Luxus-kréme”, sem „csoda-kréme”,
sem „utánzatok” nem pótolhatják a
NIVEA-CRÉME-T.
Mert az egész világon nincsen más krém, amely
szintén a bőrpápoló eucerint tartalmazza, pedig
ezen alapszik a Nivea Crème meglepő hatása. — Tehát: Csak Nivea Crème-t és semmi más!

választak. Brodetsky szembeszállt az egyes szónokok azon álláspontjával, hogy a French-jelentést minden feltétel nélkül el kell ejtenie az exekutívnek és hangsúlyozta annak szükségességét, hogy felvegyék a tárgyalásokat a jelentés részleteinek megvitatására.

Vihar az új bevándorlási rendelet körül

Másnap viharos gyűlése volt az Akcióskomitének. Az Akcióskomité tagjai a Zsidó Távirati Iroda jelentéséből értesültek a Palesztina-kormány új bevándorlási rendelkezésének megjelenéséről. A palesztinai delegátusok izgatott hangulatban interpellálták meg az exekutívot az új rendelet ügyében. Az interpellációkra Arlosoroff válaszolt, aki kijelentette, hogy már Palesztinából való elutazása előtt tudomása volt az új bevándorlási törvény megjelenésének előkészületeiről. Ez a válasz újabb lendületet adott az elégedetlenségnek és éles kritikák hangoztak el az exekutív ellen. Robert Stricker és George Halpern felelősségre vonták Arlosoroffot, hogy miért nem informálta előzetesen az új rendeletről az Akcióskomitét és miért várt addig, amíg az ITA sajtóközleményéből értesülnek róla a delegátusok. Arlosoroff válaszában kifejtette, hogy az új törvény tulajdonképpen a bevándorlási korlátozások fennálló praxisának a kodifikálása. Ezzel szemben kedvezően kezeli a tökével rendelkező bevándorlókat. Ez a válasz újabb támadásokra adott okot és azt a benyomást keltette, hogy Arlosoroff tisztára akarja mosni az új kormányaktust. Nagy feszültséggel várják a delegátusok az exekutív kimerítő választát.

Kupamérközés Kolozsváron. Vasárnap kezdődnek meg Kolozsváron az egyes csapatok küzdelmei a kerületi kupáért. Vasárnap délután félnyolcor Haggibbor—KMSC, félhatkor pedig Romania—CFR mérkőzések kerülnek eldöntésre. A Haggibbor megerősített csapattal indul a küzdelembe.

EGYESÜLETI ÉLET

A szigeti cionisták Herzi-ünnepélye. A múlt hét vasárnapján rendezték meg nagyszabású Herzi-ünnepélyüket a szigeti cionista csoportok a Városi Színházban. A nagy érdeklődéssel kísért emlék-ünnepélyt dr. Krausz Ferenc lendületes megnyitó beszéde vezette be, majd Strauszmann József barissziánus vezetésével a cionista ifjúság énekára két héber gyászdalt adott elő nagy hatással. A birjon-szervezet kicsinyei „Az aranygaras” című egyfelvonásos cionista szindarabot adták elő Simon Lici kitűnő rendezésében, majd Danzig Ottó, Somlyó Zoltán „Aki az egekbe száll” című költeményét szavalta művészi erővel. Halpert Zsoka által rendezett gyönyörű előkép következett ezután, majd Perl Dávid rendezésében Avigdor Hameiri „Apoteozis” című darabját adták elő nagy sikerrel a Barisszia, a Hasomér és a Hasomér Haeair műkedvelői. A nívós ünnepélyt Danzig Hillel emlékszebéde zárta be. — Ugyanitt közöljük, hogy szerda este nyilvános gyűlést tartott a szigeti Aviva-Barisszia, amelyen szép számú hallgatóság vett részt. Weisz László rosrison nyitotta meg a nyilvános gyűlést, majd Holder Sosana Kiss József költészetéről olvasott fel igen nívós értekezést. Ezután Danzig Hillel tartotta meg előadását „A zsidóság harca önmagával” címen, amelyben az általános szociális problémák és a zsidókérdés viszonyait tárta fel. Az előadást érdekes vita követte, amelynek során dr. Krausz Ferenc, Káhn Kálmán hírlapíró, Izrael Albert, Weisz Sándor szólaltak fel többek között.

A beszercei ifjúsági blokk Herzi-ünnepélye. Julius 23-án rendezte meg nívós Herzi-ünnepélyét a beszercei zsidó ifjúsági blokk. A gondosan összeállított műsor Schwartzberger Vili hatatos szavaltával vette kezdetét, majd dr. Halberg Gyula, a Zs. N. Sz. helyicsoportjának elnöke tartotta meg nagyszabású emlékbeszédét Herzlről. Ezután Ben Ami „Herzi párizsi éjszakája” című drámája került színre. Schwartzberger Vili Herzi szerepében nyújtott kitűnő alakítást, míg Fuchs Stefi, Schlesinger Ibi, Schwartzberger Mose, Kaszovits Vili, Freifeld Dezső, Weinberger Manó, Blumenfeld Hers és Klein Móse szintén nagy mértékben járultak hozzá a darab nagy sikeréhez. A kitűnő rendezés Kallus Lajosné főnögyeti elnöknő, Wider Irén ros haaviva és Öhlbaum Márton agilitását dicséri. — Itt említjük meg, hogy múlt hó 16-án ünnepelte bármievo-avatását Halberg Ferenc, dr. Halberg Gyula fia és ebből az alkalomból nagyobb összeget adományozott a Keren Kajemethnek.

A bukaresti Herzi-ünnepély. Bukarestben is a napokban zajlottak le a zsidó szervezetek Herzi-ünnepélyei. Különösen a Koral-templomban rendezett emlék-ünnepély volt kiemelkedő eseménye a bukaresti zsidóság életének. A zsufolásig megtöltött gyönyörű templomban Ratael Ruvinsky főkantor zsoltáreinke vezette be az ünnepélyt, majd dr. Niemerover főrabbi tartott gyönyörű beszédet Herzlről. Misu Weissmann parlamenti képviselő, a cionista helyicsoport elnöke, dr. Baruch Pitesti beszélt ezután, majd A. Hoffmann helyettes főkantor a Kóel melé rachamit énekelte el nagy hatással. A gyászeneket a Hatikvah himnusz követte.

Nem

Berlin, szágban é a terroris zatlan ten rorselektororellesstek volna. vezeteli he vezetők la neban, Al ban, amel Gleiwitzba munkásne ahol egy anyjával. tek, majd golyója a Az anya é külése utá lott halálá isták egyi elfognia. Egyidej rosország sek felrob helyi lap ujjabb bon munkásfog

Thom

Thomas lalni napi telenebbé cikkét irt. kell követé vezércikké — A kö tek talán get nemze lelkes „m csegve utá fesszorokn nak és iro mutatják nek, a his tika keve amelynek igazi néme sitása? A nyeteget la talán még a fikcióját szó, amely kulturbolse denaron ez mi lehetne tényietlene az a gyáva fővárosban elkövetik, az otthono pártnak hi zal heneceg akarja meg üvöltésbe t az általuk pórujár é gyilkos be Ennek a p rendőrség bolni”, hol hogy éppen

A korm nása erély ban a rend az ürüggy nem alkab nappal kés dalkozással gekről, am fordult elő kodása ala tő, drákói re minden már csak lág tudja, sokat azza

SPORT

Ma dől el Losangelesben a vízpoló olimpiai bajnoksága

Az amerikai Crabbe kiverte a 400 m. gyorsuszás döntőjéből a japán favoritot

Losangeles augusztus 11. A tegnapi olimpiai játékok meglepetése a favorit japánok kiesése a 400 m. gyorsuszás döntőjéből és az amerikai Crabbe pompás győzelme. A magyarok két értékes győzelemmel javították sanszukat a kardesapat bajnokságban, ma délután pedig vízpoló csapatuk mérkőzik meg az amerikaiakkal a vízpoló bajnokság döntésében.

A tegnapi eredmények a következők:

A magyarok kettős győzelme

A 400 m. gyorsuszás döntőjében olimpiai bajnokságot nyert az amerikai Crabbe 4 perc 48.4 mp.-cel. Második lett karcapással a francia Taris 4 p. 48.5 mp., harmadik a japán Oyokota 4 p. 52.3 mp., negyedik a japán Yokoyama 4 p. 52.5 mp. ötödik a japán Sugimoto 4 p. 56.1 mp., hatodik az ausztráliai Carlton 4 p. 58.6 mp.-cel Crabe ideje új olimpiai rekord.

A tornaversenyek során az akrobatikus ugrások olimpiai bajnokságát az amerikai Wolff szerezte meg 56.7 ponttal. Második lett az amerikai Roth 56, harmadik az amerikai Hermann 55.1, negyedik a magyar Pelle 46.2 ponttal.

A kardesapatverseny elődöntőjében Magyarország győzött Dánia ellen 15:1, Lengyelország Mexikó ellen 10:6 arányban. Magyarország Mexikót 14:2-re, Lengyelország Dániát 9:5-re verte. A döntőben az Egyesült Államok, Olasz Lengyel- és Magyarország csapatai fognak küzdeni a csapatbajnokságért.

Az evezésben a nyolcas első előfutamban az olasz nyolcas győzött 6 perc 28.2 mp. alatt az angol és a harmadiknak helyezett japán nyolcas ellen. A második beérkező ideje 6 perc 34.2 mp. a harmadiké két tized másodperccel rosszabb. A második előfutamban az amerikai kaliforniai egyetemi nyolcas győzött 6 perc 29 mp.-cel a kanadai és a német Amittia Mannheim nyolcasa előtt. A kormányos nélküli négyesben Anglia győzött 7 perc 13 mp.-cel az Egyesült Államok és Németország négyesei előtt. A második előfutamban győztes Olaszország 7 perc 6 mp.-cel, második Kanada.

Újabb amerikai győzelem

Az olimpiai hölgy máugróbajnokságot az amerikai Kollmann nyerte 87.52 ponttal. Második lett az amerikai E. Rawl 82.56, harmadik az amerikai G. Fawen 81.99 ponttal. A német Jordan negyedik, a kanadai Ogilvie ötödik és az osztrák Fedi Eppi Európabajnok a hatodik lett. A 100 m. férfi hátuszás első előfutamban a japán Hiokawa győzött 1 perc 9.9 mp.-cel, második az amerikai Carrber, harmadik a kanadai Hallorah. A második előfutamban győztes az amerikai Denver 1 p. 9.9 mp.-cel, második a német Küppers, harmadik a japán Kavazu. A harmadik előfutamban a japán Irve győzött 1 p. 11.3 mp.-cel, második lett a kanadai Banwl. A negyedik előfutamban a norvég Karlsson lett első 1 p. 13.7 mp.-cel., második az amerikai Charles, harmadik a kanadai Walkers.

Nem hozott végleges döntéseket a német minisztertanács

Keletporoszországban és Schlesvigben alábbhagyott a terrorista akció, de Sziléziában tovább folynak a terrorista merényletek

A francia sajtó idegességgel fogadja a németországi eseményeket

Berlin, augusztus 11. Keletporoszországban és Schlesvigben alábbhagyott a terrorista akció, de Sziléziában változatlan tempóban folynak tovább a terrorcselekmények, mintha a drákói terrorellenes rendszabályok életbe sem léptek volna. Bombák robbantak szakszervezeti helyiségek és szociáldemokrata vezetők lakásai előtt Trebnitzben, Neisneban, Altwasserben és Schweidnitzban, amelyek anyagi károkat okoztak. Gleiwitzban 10 nemzeti szociálista a munkásnegyed egyik házába behatolt, ahol egy munkás lakott fivérével és anyjával. A támadók lövöldözni kezdtek, majd mikor látták, hogy egyikük golyója a munkást eltalálta, távoztak. Az anya és fivér a terroristák elmene külése után már csak a munkás beállott halálát állapíthaták meg. A terror isták egyikét a rendőrségnek sikerült elfognia.

Egyidejű jelentés szerint a keletporoszországi Elbingben ismeretlen tettesek felrobbantották a szociáldemokrata helyi lap nyomdáját. Felsősziléziában újabb bombamerényleteket követtek el munkásfogyasztási szövetkezetek fiók-

jai ellen, melyeknél öt községben hét súlyos sebesülés történt s az anyagi kár igen jelentős.

Berlin, augusztus 11. A birodalmi minisztertanács a belpolitikai helyzettel foglalkozott, de végleges döntéseket nem hozott. Utána Papen megkezdte a pártvezérekkel tárgyalásainak sorozatát. Először Hugenberggel folytatott megbeszélést. Ma délben a kancellár fogadta a centrupárti Joos és Boltz vezetőpolitikuskokat s péntekre várják Hitlernek megbeszélésre történő meginvitálását. Lehetséges, hogy Hitler Hindenburg is fogadni fogja.

Párizs, augusztus 11. A párizsi lapok és a francia közvélemény idegességgel fogadják a németországi híreket. Az a meggyőződés alakult ki, hogy a terrorcselekményeket a pártvezetőség utasítására követik el a rohamosztagok emberei, mert a vezérek így akartak nyomást gyakorolni a birodalmi kormányra. Ez azonban veszedelmes taktikának bizonyult s valóságos polgárháborút és anarkiát idézett elő. Most talán maga Hitler is képtelen az elindított lavina feltartóztatására.

fogadta. Hindenburg Schleicher tábornok és Kardorff között foglalt helyet. A filharmónikusok nyitánya után Gayl báró birodalmi belügyminiszter mondott beszédet, amelyben különösen azt hangoztatta, hogy ez a nap emlékeztet arra a kötelességre,

hogy a weimari alkotmányt módosítani kell, mert már több, mint két éve nem állja

meg a helyét. Nem állja meg a helyét pedig azért, mert e két év óta állandóan a 48-ik paragrafus felhasználásával és szükségrendeletekkel kell kormányozni a német birodalmat.

Gayl báró szükségesnek látja az alkotmányreform mellett a választójog reformját is. Es általában a birodalom kormányzatában arra kell törekedni, hogy a birodalmi kormány és a tartományok kormányzata összhangba kerüljenek egymással.

— Nem tűrhető — hangoztatta Gayl —, hogy a tartományi kormányok a birodalmi kormány intenciója ellenére vezessék az egyes tartományokat.

Bár a jelenlegi kormány nem akar centralizmust,

mégis szükségesnek látja egy bizonyos fokú birodalmi alkotmányreform végrehajtását.

Gayl báró szavait Bismarck szavaival végezte, mely szerint az „államot szolgálni kell, nem pedig uralkodni rajta.“

Ausztria husz évre kénytelen volt lemondani az Anschlussról és az osztrák-német vámunióról

Bécs augusztus 11. A lausannei konferencia során a nagyhatalmak elhatározták, hogy 300 millió szililing kölcsönt folyósítsanak a Népszövetség égisze alatt Ausztriának. A kölcsön folyósításában Anglia 100 millió, Franciaország 100 millió, Olaszország 30 millió shillinggel vesz részt, a fennmaradó összeget a többi államok fogják összehozni. A kölcsön fejében az osztrák kormányának alá kellett írnia a lausannei jegyzőkönyvet, amely drákói szigorúságu feltételek teljesítését követeli. Ausztria mindenképp is kötelezi magát arra, hogy lemond minden gazdasági, vagy politikai függetlenségét érintő tervről. Nem gondolhat tehát sem az Anschlussra, sem pedig a Németországgal való vámunióra, melyet az Ausztriai pángermán körök az utóbbi időben zajosan követeltek.

Ezenkívül ismét el kellett fogadnia a shilling stabilizációja után négy évig

működött külföldi ellenőrzést, ezáltal még szigorubb feltételek mellett. Az ellenőrzés husz évre van előírva. A Népszövetségnek egy ellenőre a kormány egyik pedig az osztrák Nemzeti Bank mellett fog működni, mindketten széles hatáskörrel rendelkeznek, nemcsak az állam pénzügyi politikája, hanem általában a községek és magánvállalatok hitelpolitikája tekintetében is. A kölcsönből 100 millió shillinget azonnal visszatart az angol Nemzeti Bank, amely ezt az összeget rövidlejáratú kölcsönként előlegezte Ausztriának. A fennmaradó pénzből az osztrák állam függő belső tartozásait fizeti, azzal a feltétellel, hogy a hitelezők a kapott pénzből likvidálják az osztrák Nemzeti Bankkal szemben fennálló tartozásukat. Magános, vagy akár valamely pénz intézet egymillió shillingen felüli kölcsönt csak az ellenőr hozzájárulásával vehetnek fel.

Thomas Mann rendkívül éles támadása a náci-terror ellen

Thomas Mann ritkán szokott megszólalni napilapokban. Most az egyre féktelenebbé fajuló náci-terror hatása alatt cikket írt a Berliner Tageblattba. „Mit kell követelnünk?“ címen. A nagy író vezércikkében ezeket mondja

— A Königsbergi véres szégyentetek talán mégis ki fogják nyitni a magát nemzeti szocializmusnak nevező lelkes „mozgalom“ csodálatosnak, a feleslegesen utánaszaladó lelkeseknek, professzoroknak, közoktatási tanácsosoknak és irodalmároknak szemét és megmutatják nekik ennek a népbetegségnek a hisztéria és elkendőzött romantika keverékének igazi természetét, amelynek hangszóró-németsége minden igazi németiség karrikatúrája és elaljasítása? A kormány, amely ezt a szörnyeteket látja és amelyet az „tolerancia“ talán mégis csak fel fogja áldozni azt a fikcióját, hogy itt „építőerőkről“ van szó, amelyeket ápolni kell a fenyegető kulturbolsevizmussal szemben. Ha mindennap ezt a szót akarjuk használni, mi lehetne még „bolsevistább“, keresztényietlenebb és némettelenebb, mint az a gyávaság, amellyel a keletporosz fővárosban és másutt cselekedeteiket elkövetik, mint a lesből való lövöldözés, az otthonokbavaló betörés? Egy olyan pártnak hívei követik ezt el, amely az azzal huncg, hogy a német erkölcsöket akarja megtisztítani. Ez a párt mindig üvöltésbe tör ki, ha hívei közül valaki az általuk provokált verekedés közben póruljár és sajtóját megtölti a „vörös gyilkos bestiákról“ szóló ordításokkal. Ennek a pártnak var arca zsoldosait a rendőrség szabályos alakulatai közé „siholni“, holott annak az volna a feladata, hogy éppen ő ellenük eljárjon.

A kormány, töle meglehetősen különös éréllyel, elmozdította Poroszországban a rend évek óta bevált őrzőit azzal az ürüggyel, hogy belső okok miatt nem alkalmasak feladatukra. Néhány nappal később a világ megdöbbenést okozó közléssel értesült olyan rendtelenségekről, amelyekhez hasonló sohasem fordult elő az elbocsátottak hivataloskodása alatt. A kormány most elretentő, drákói rendszabályokra készül. Erre mindenestre megvan minden oka, már csak azért is, mert az egész világ tudja, hogy az új éra a brutalitásokat azzal kezdte, hogy kikényszerítet

te az egyenruhatilalom megszüntetését. Ezenkívül, ha valami hozzájárult a „nememberi bünyösökről“ szóló megvetésre méltó jelszó megerősödéséhez, ha valami által „vogelfrei“ lett az amugy is felizgatott bolondok szemében a szociálista pártok vezetősége, akkor ez az a mód volt, ahogy Poroszországban a magasrangú szociálista hivatalnokok elleni razziait lefolytatták. Igen, a kormánynak minden oka megvan arra, hogy pártra való tekintet nélkül rendet és tisztességet teremtsen. Az a Németország, amely méltó a nevére, megelégette, végérvényesen megelégette, hogy napról-napra megmérgezzék a levegőt a nemzeti szocialista sajtó hencseregei és fenyegetései az ugynevezett vezérek félbolond tájékozásai, akik állandóan guruló fejek, akasztások és hosszú kések után kiabálnak és azt mondják, hogy mindez küszöbön áll, sőt ha rajtuk állna, ez valóban be is következne. Nem csoda, hogy éretlen, illuzió és kiábrándulás között ide-oda-hajszolt fiatal emberek ilyen nevelés mellett gonosztevékké válnak. Nem lehet abban kételkedni, hogy a 13 millió ember között, akiket a hamis messiás magáhozvonzott, sok jóhiszemű van, akiknek semmi közük ehhez a hajszához és szégyellik magukat miatta. De éppen ezért, ha a kormánynak az a terve, hogy azt az eltévedt idealizmust, amely a nemzeti szocializmusban él, a maga építő szándékai szolgálatába állítsa és a népközösség érzésére nevelje, akkor minden rendelkezésére álló erejével ki kellene irtania a német belső életből ezeket a barbár elfajulásokat.

Papen kormánya megünnepelte a weimari alkotmány évfordulóját.

Csütörtök délben a Reichstag épületében megtartották a weimari alkotmány évfordulójának ünnepét, amelyet az előző rezsimnek alatt rendszerint nagy ünnepségekké avattak. A mostani kormány és parlament, noha jelentős része demokrácia és köztársaságellenes ha kevesebb ünnepélyességgel is, mégis megünnepelte.

Az ünnepségen Hindenburg elnök is részt vett. A köztársasági ellenőket Loebe távollétében Kardorff, ab irodalmi gyűlés alelnöke

A rendőrség megszöktette a csendőrségről a hírhedt bukaresti rablógyilkost

A rablógyilkos a rendőrségen van, bilincsének a kulcsát azonban a csendőrség nem hajlandó kiadni. Hatásköri összehúzkodás a csendőrség és sziguranca között a gyilkos fejére kitűzött 200 ezer lejes prénium miatt

Bucuresti Bukarest augusztus 11. (Az Uj Kelet tud.) Öt hónappal ezelőtt Bukarestben a Pictor Romano ucca 9. szám alatti házban titokzatos körülmények között meggyilkolták Aslan volt szenátusi igazgató feleségét. Április 27-én este vacsora után egy a szobában elrejtőzött egyén megtámadta a nyugvóra készülő öreg házaspárt. Aslannét egy doronggal többször fejbeütötte. Ennek volt még annyi ereje, hogy segítségért kiabáljon, mire az ismeretlen revolverével ötször reálott. Közben megjelent a férj is, akire ugyancsak rálőtt a támadó, majd anélkül, hogy bármit is ellopott volna, elmenekült. Aslant elkerülte a revolvergolyó, amely egy tükör üvegjében akadt meg. A rendőrségi nyomozás hosszu ideig eredménytelen maradt. Sejtették csupán, hogy a gyilkos nem más, mint Jon Stefanescu rovtomultu gonosztevő, akit az alvilágban Cata Mosu név alatt ismernek.

Tegnap a véletlen a hatóságok kezére szolgáltatta Stefanescut. Az ilfovmegyei Mihai Vaida községben közönséges lopáson érték tetten a csendőrök. Midőn be akarták kísérni a csendőrsztra, kést rántott elő, hogy a kísérőt leszurja. Erre megvasalták. A gyilkos fejére annakidején 200 ezer lejt

tűztek ki. A Mihai Vaida községbeli rendőrkomiszár azonnal telefonált a bukaresti központi rendőrséghez, abban a reményben, hogy a jutalom őt fogja megilletni. Tizenöt detektív szállt ki azonnal a községbe egy rendőrfelügyelővel az élén. A csendőr viszont kijelentette, hogy nem adja ki Cata Mosut, miután ő fogta el és így a ügy a csendőrlégió hatáskörébe tartozik. A rendőrfelügyelő végül egyszerűen elhurcolta Cata Mosut a bilincs kulcsa viszont a gonosztevőt elfogó Negritoi csendőrnél maradt. A gonosztevő miatt, aki egyelőre tagadja a Pictor Romano uccai gyilkosságát, most hatásköri összehúzkodás keletkezett az ilfovi csendőrség és a bukaresti sziguranca között.

— Kína új polgárháboru küszöbén áll. Londonból jelentik: Attól kell tartani, hogy a kínai kormány távozásával Kínában új polgárháboru tör ki.

Kreuger gyufakirály szerepei

Irta Ingeborg Eberth. Kreuger leghibebb barátja. A szenzációs könyv ára 60 lej Lepagenál Cluj, postán utánvétellel. Kérje az új könyvszenzációk jegyzékét.

HIREK

Schober volt osztrák kancellár újra bekapcsolódik a politikai életbe. Bécsből jelentik: Schober volt kancellár a jövő hét közepe táján visszaérkezik az osztrák fővárosba és egészsége helyreálltával újra bekapcsolódik a politikába. A volt kancellár visszatérése annál nagyobb jelentősége, mert a nemzeti tanácsban a lausannei jegyzőkönyv ellen fog szavazni s a kormány így aligha fog menekülni a leszavaztatástól, mert a jegyzőkönyv első olvasásánál is csak a szavazat-egyenlőség mentette meg a bukástól.

Nem jogosult a bizakodó hangulat az amerikai tőzsdéi hosszal szemben. Párizsból jelentik: A tőzsde vezetőkörei-nek véleménye szerint az amerikai tőzsdéi fordulatot az általános gazdasági helyzet nem igazolja s így a tulbizakodó hangulat nem egészen jogosult.

A Kolozsvári Palesztinahivatal közleményei. II. kirándulási közlemény. Értesítjük az érdekelteket, hogy a Román Tengerhajózási Társaság (S. M. R.) még szeptember hó folyamán közvetlen hajójáratot fog beállítani Konstanca és Haifa között. A Dácia nevű hajó fog közlekedni Konstanca—Alexandria—Haifa—Bejruth—Konstanca között. Ennek megfelelően bevárjuk a legközelebb megjelenő menetrendjét ennek a hajónak s ahhoz igazodva fogjuk kitűzni a kiránduló társaság elindulási idejét. Figyelmeztetjük a kirándulni akarókat, hogy utlevelüket halasztás nélkül szerezzék be, ne hagyják az utolsó pillanatra. Legcélszerűbb egy évre szóló utlevellet váltani. 3 hónapos utlevellet nem engednek Palesztinában partra szállni. 50 fontot minden turista köteles megérkezésekor felmutatni, e nélkül nem engedik partraszállni.

Aki a PAGEOL csodálatos hatását, mint vízfertőtlenítőt megfigyelte, megérti, hogy miért lett ez a készítmény eddig már 15 nagy díjjal kitüntetve. A Pageol feloldja a húgsavak beteg szöveteiben előállott dugulásokat, megerősíti azok teljesítőképeségét és így közvetve megsemmisítőleg hat a mikrobák seregére és nem egyedül a Gonococcusokra, hanem azokra a számottevő bacillusokra is, melyek velük összeköttetésben vannak és a betegséget komplikálhatják.

Az osztályorszájként mai húzásai. Az osztályorszájként mai húzásán a következők nagyobb nyereseményeket húzták ki: 200 ezer lejt 63.615, 100 ezer lejt 36.503, 60 ezer lejt 42.536, 50 ezer lejt 2.145, 40 ezer lejt 30.245, 20 ezer lejt 64.024, 15 ezer lejt 20.798, 15.918, 70.257, 75.516 számú sorsjegyek nyertek.

Kirándulás a Dregán-völgybe. E hó 14-én, vasárnap a Salom Klub vigalmi bizottsága kirándulást rendez a Dregán-völgybe. Indulás hajnali 4 órakor a Mátyás ház elől. Részvételi díj 98 lej. Jelentkezések pénteken délig a Klub irodájában vagy telefonon (Telefonszám: 775.)

A borgói rabbi elhagyja Kolozsvárt. Mendel Friedländer, borgói rabbi vasárnap este családijával együtt elhagyja Kolozsvárt. Ezután kéri hivatát, hogy a Tel Chaim imaházban (Kis ucca 23) jöjjenek hozzá bucsuzkodni.

Detektivregényírók szigorú klubja. Angliában olyan sok a detektivregényíró, hogy végül megalakulhatott a detektivregényíró klub: a Detection Club, amelynek elnöke Chesterton, a híres író. Exkluzív társaság ez a klub: ötszáz detektivregényíró működik Angliában, de a klub egyelőre csak huszonhat tagot vett fel. Szigorú esztétikai szabályok szerint rostálták meg a tagokat. A három legfontosabb detektivregényírói szabály a következő: 1. A regényben szereplő detektiv legyen tehetséges, okos ember, ne véletlenül értesüljön a dolgokról, hanem maga nyomozzon ki mindent. 2. A regény dolgozzék élethű, reális elemekkel, amelyek tudományosan bizonyíthatók. Halálsugarak, láthatatlanná tevő készülékek és egyéb fantasztikus elemek kerülendők. 3. Minden legyen értelmes és logikus. Ha a detektiv a századik oldalon nyomra akad, ezt rögtön közölje az olvasóval és ne csak a háromszázadik oldalon. A megoldás és a befejezés legyen logikus. Állítólag ez a legutolsó követelmény a legnehezebb és emiatt lehetett csak huszonhat író bevenni a klubba. A klub célja, mint az alapszabályok kimondják: a detektivregény színvonalának emelése.

A kormány megígérte a városi adósságok közeli rendezését

Bucuresti-Bukarest, augusztus 11. A Federatia Economicaban tegnap értekezletet tartott a városi adósságok szövetsége, amelynek vezetői beszámoltak a parlamenti pártoknál tett intervenciójuk eredményeiről. A kormánypárt részéről Maniu, Mihalache és Iunian biztosították őket, hogy elsőrendű fontosságúnak tekintik a városi adósságok rendezését és ebben a tekintetben sürgős intézkedéseket fognak eszközölni. Ugyancsak kedvező értelemben nyilatkoztak Duca, Bratianu György és Goga, úgy, hogy a szövetség reméli, a városi adósságok problémájának közeli megoldását.

Szünőben van a hatalmas áradás Rangoon környékén. Londonból jelentik: Rangoon környékén a hatalmas áradás szünőben van s a közlekedés itt-ott helyreállt. Az árterület viz alatt álló termését még nem tartják teljesen elvesztettnek.

Több mint háromszáz épület dőlt össze az Azorokon a földrengés következtében. Londonból jelentik: Az Azorokon pusztított földrengés következtében több mint háromszáz épület összedőlt s mintegy ötszáz ház olyan súlyosan megrongálódott, hogy összedőléssel fenyeget.

Ir szénimportőrök lengyelországi szénbányákkal folytatnak tárgyalásokat. Londonból jelentik: Az Evening News varsói távirata közli, hogy ir szénimportőrök lengyelországi szénbányákkal tárgyalásokat folytatnak kétezer tonna szén átvétele iránt.

Hőhullám Anglia keleti partjain. Londonból jelentik: Anglia déli és keleti partvidékét hőhullám borította el. Az uccákon rendkívül megnövekedett az inguiban járó férfiak száma. A tengeri fürdőkön egész éjjel fényszórók világa mellett is százak fürdőznek.

A szovjet óriásrepülőgépe a jövő héten Berlinbe startol. Londonból jelentik: A szovjet óriásrepülőgépe 40 utassal a jövő hét folyamán Berlinbe startol. Az óriásrepülőgép maximális sebessége 180 km. óránként. Van rádiója s fel van szerelve olyan berendezéssel, amelynek segítségével éjjel és ködben is zavartalanul folytathatja útját. A próbarepülés befejeztével a szovjet egész sorozatot fog építeni ezekből a repülőgépekből a moszkva-vladivosztkoi repülőjárat számára.

Ötvenmillió dolláros kölcsön az amerikai gyáripárosoknak — nyersanyagvásárlásra. Londonból jelentik: A new-yorki Reconstruction Finance és a Young-bizottság 50 millió dolláros kölcsönt fog nyújtani az amerikai gyáripárosoknak nyersanyagvásárlások céljaira, hogy raktáraikat mai áron beszerzett nyersanyagokkal rakhassák meg. Ez annak a jele, hogy amerikai gazdasági körökben várják a hosszúnak az árupiacokra való áttérjedését, amely természetesen a nyersanyagárak lényeges emelkedését vonhatja maga után.

Pályázati hirdetés

A marghitai ort. izr. hitközség által fenntartott hétéosztályú több tanerős elemi iskolájánál megüresedett igazgató-tanítói állásra a hitközség elnöksége pályázatot hirdet. Ez állás elnyeréséért pályázhatnak megfelelő gyakorlattal rendelkező, vallásos előéletű, románul perfektül beszélő lehetőleg nőtlen okl. elemi iskolai tanítók, akik a magánoktatási törvény 16 §-ban előírt feltételeknek mindenben megfelelnek. A hiteles okmányokkal kellően felszerelt s arcképpel ellátott folyamódások a marghitai ort. izr. hitközség, jud. Bihar elnökségéhez augusztus hó 20-ig küldendő be. Férfi pályázó hiányában megfelelő képzettségű tanítónő is alkalmazást nyerhet.

Marghita, 1932. aug. hó.

Winkler Lajos, hitk. elnök.

Schreiber Farkas, jegyző.

Vasárnap

augusztus 14-én lesz a kolozsvári Zsidó Diáksegélyző

nyári mulatsága

a monostori-úti Zajzon-kertben

Kedvezőtlen idő esetén is meg lesz tartva!

Kiterjesztik a vádat a Kreuger-perben. Berlinből jelentik: Stokholmi jelentés szerint az ügyész a Kreuger-perben a Kreuger et Toll cég két revizora, Bergenstroem százados és Lindkrona irodaigazgató ellen is kiterjesztette a vádat a vállalat ügyeiben hamis adatok szolgáltatásáért.

Önként jelentkezett a bécsi román követ inzultálója. Bécsből jelentik: Emlekeztet, hogy a leinzi golf klub egyik estélyére ismeretlenekből álló csoport hátolt be, melynek tagjai többek közt Caius Bredeceanu bécsi román követet is inzultálták. A merénylőket akkor nem sikerült letartóztatni, mig most egyikük, Vanek Ferenc önként jelentkezett a tartományi bíróságnál, ahol őrizetbe vették.

A francia jobboldali sajtó válsága. Katasztrófális gazdasági válságtól szenved a francia szélsőjobboldali sajtó. Gustave Hervé nemzeti szocialista lapja, a „Victoire“ átalakult hetilappá. Ugyancsak hetilap lett a szintén fasiszta irányú „Homme Libre“-ből, amelyet annak idején Clemenceau alapított. A milliárdos Coty tőmeglapja, az „Ami du Peuple“ is rosszul megy. Eddig három kiadást adott naponta, most megszűnt a délutáni kiadás, szeptember 1-én megszűnik az esti is, úgy, hogy a lap most már csak reggel fog megjelenni.

9 híres regény

3053 oldal

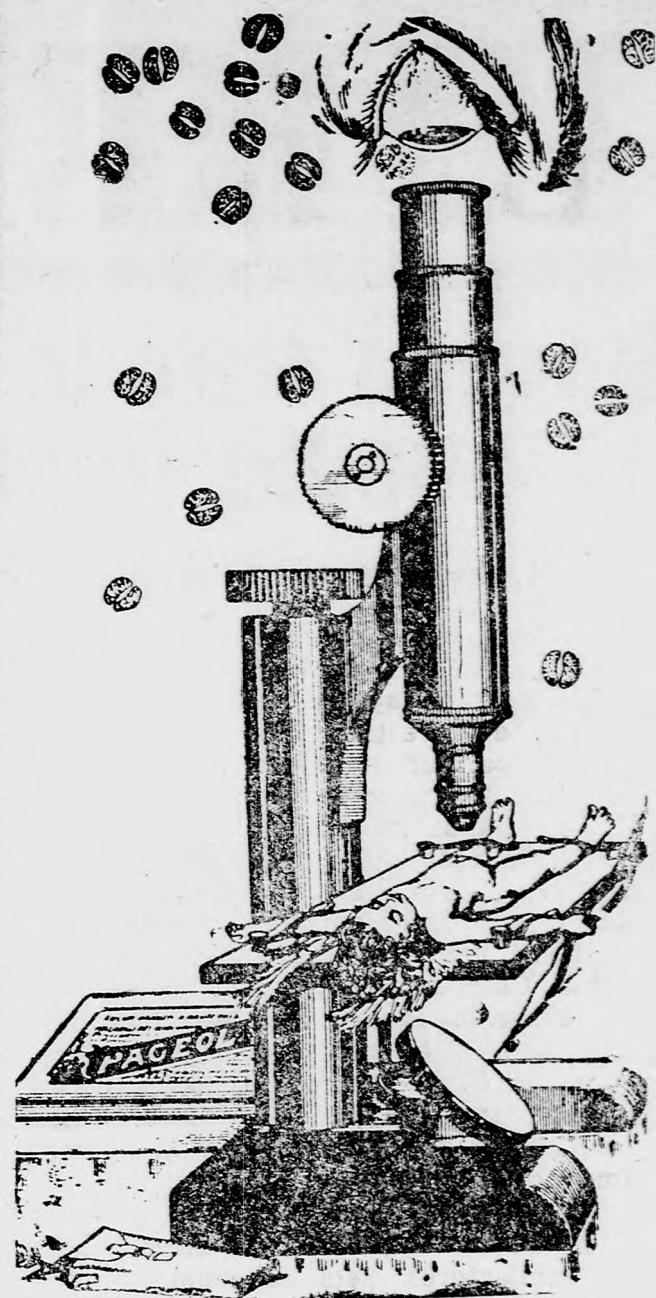
egészvászomban kötve 634 lei

- 290 oldal Parrott: Ex-feleség L. 68
- 287 oldal Móricz: Forr a bor „ 68
- 378 oldal Werfel: A nápolyi testvérek 68
- 251 oldal Bródy L.: Mancsi „ 68
- 296 oldal Vicki Baum: Helén dokorkisasszony „ 68
- 286 oldal Szitnyai: Nincs feltámadás „ 68
- 417 oldal Földi: Isten országa felé „ 68
- 290 oldal A. Maurois: Asszonyok utja „ 68
- 618 oldal Zilahy: Két fogoly „ 90

LEPAGE-nál, Kvár

A cluji zsidóiparosok aggmenháza javára folyó hó 13-án szombat este a „City“ kávéházban (Strada Memorandului) fagyalt- és szórakozási estélyt rendeznek, amelyre ezuton is tisztelettel meghívja Cluj város zsidó társadalmát a Hölgybizottság.

Feltalálták a mesterséges gégefőt és hangszálat. Londonból jelentik: Az amerikai Bell Telephone Company new-yorki laboratóriumában dolgozó tudósoknak sikerült mesterséges gégefőt készíteni, melynek segítségével, olyan személyek, akiknek gégefőjét műtét után eltávolították, vagy hangszálaik megbénultak, világos és érthető hangon beszélhetnek. A gégefőt nélküli betegek rendszeren a torok tövével vágott kis nyíláson lélekeznek. Ehhez a nyíláshoz helyezik a mesterséges gégefőt, amelyen levő szelelő lyukakon át a beteg a készülékbe lélekezik. Ha beszélni akar, ujjával elzárja az egyik szelelőlyukat, mire a készülék érzékeny hurjai a belélekezett levegőtől hangszálat módjára rezgésbe jönnek. A készülék egyáltalán nem feltűnő, kezelése nagyon egyszerű és beszélővé teheti az oly betegeket is, akiknek soha életükben nem volt hangjuk.

Titkos betegség

Nincs elegendő szavunk annak az előítéletnek a visszautasítására, amely a nemi szervek, a húgyhólyag és az ezzel összefüggésben lévő szervek betegségeit „titkosoknak“ minősíti. Ennek az álszeméremnek átkos következményei egyaránt kiszámíthatatlanok úgy az egyénre, mint a fajra nézve.

Ezzel szemben gyors cselekvésre van szükség. A PAGEOL, a húgy-antiszeptikumok legerősebbje, enyhíti a fájdalmakat, megszünteti a folyást, csillapítja a prosztatagyulladást.

A PAGEOL azonnali javulást idéz elő és egyaránt erőteljes valamint döntő kezelési módszert képez.

PAGEOL

Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

RAPRÓL RAPRA

A new-yorki lapok azt a szenzációs hírt közlik, hogy a chicagói rendőrség a felesége megmérgezésével gyanúsított O'Brien orvost ujfajta szerrummal akarja beoltni, amelynek hatása alatt a páciens állítólag hipnotikus álomba merül és mindent korlátlanul elmond. A szerrum alkalmazására azért van szükség, mert a gyanúsított orvos azzal védekezik, hogy az asszony öngyilkos lett s be is mutatta ennek igazolására az asszony bucsulevét. Irázzakértők azonban úgy találják, hogy a bucsulevél írása nem az asszonytól származik, hanem hamisítvány. A rejtély felderítésére fogják felhasználni a szerrumot, hogy az orvos, amennyiben megölte feleségét, vallja be a tettet s a bucsulevél hamisítását is.

Lichterfelde Ost városrészben emlékművel jelölték meg azt a helyet, ahol Ottó Lilienthal, a vitorlázó repülés megalapítója 36 évvel ezelőtt gépével lezuhant és szörnyethalt. A mű leleplezésén ott volt az elhunyt 83 éves bátyja is, aki szintén részese volt Otó Lilienthal repülő kísérleteinek.

A londoni rádiótársaság cáfolja azokat a híreket, amelyek szerint az angliai rádió amerikai mintára bevezetné reklámok közvetítését.

Piccard professzor elutasította a rádió társaságok azon ajánlatait, hogy engedélyezzen rádióriportot ballonja gondolatjából.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKE: HIRDESEN AZ UJ KELETBEN

